

INTEGRATIVNA TERAPIJA NEPOŽELJNOG PONAŠANJA DJECE USPORENOG SPOZNAJNOG RAZVOJA

LJILJANA IGRIC • ANAMARIJA ŽIC • BRANKO NIKOLIĆ

primljeno: svibanj '98.

prihvaćeno: siječanj '99.

Djeca usporenog spoznajnog razvoja učestalo pokazuju oblike nepoželjnih ponašanja kao izraz nemogućnosti da se adaptiraju i zadovolje zahtjevima društva, te kao posljedicu reakcije socijalne okoline na njihovo ponašanje. Osim što se uvelike odražavaju na razvoj djeteta, nepoželjna ponašanja ometaju učitelja i ostale učenike tijekom nastave u razredu.

Cilj ovog rada je provjera mogućnosti primjene integrativne terapije u tretmanu psihičkih poremećaja i nepoželjnih oblika ponašanja kod djece usporenog spoznajnog razvoja.

Uzorak ispitanika čini 13-ero djece usporenog kognitivnog razvoja osnovnoškolske dobi od 7 do 11 godina. Raspon intelektualnih sposobnosti, mjeren ReWiscom, kreće se od IQ 54 do IQ 84.

Prisustvo nepoželjnih oblika ponašanja mjereno je hrvatskom adaptacijom (Igrić, Fulgosi-Masnjak, 1991) AAMD skale adaptivnog ponašanja II dio (Nihira, Foster, Shellhaas and Leland, 1974).

Rezultati pokazuju statistički značajno smanjenje nepoželjnih ponašanja nakon jednogodišnjeg sudjelovanja u grupnoj integrativnoj terapiji. Prema procjeni roditelja, manja učestalost nepoželjnih oblika ponašanja, nakon eksperimentalnog perioda određena je najvećim dijelom smanjenjem psihičkih poremećaja povezanih s povučenim ponašanjem i/ili silovitim ponašanjem i uništavanjem. Učitelji najbolje uočavaju smanjenje onih nepoželjnih ponašanja koja ometaju nastavni proces u razredu.

UVOD

Socijalno ponašanje osoba s mentalnom retardacijom

Mnoga istraživanja naglašavaju važnost socijalnog ponašanja osoba s mentalnom retardacijom (Gurlanick, 1984; Hogg i Mittler, 1983; Greenspan i Granfield 1992; Stančić, V., 1985; Mavrin-Cavor, 1988; Igrić, 1991). Interes istraživača za ovo područje temelji se na spoznaji da socijalni odnosi mogu unaprijediti ili pogoršati prilagodbu, osobni razvoj i intelektualni razvoj. Uspješnom socijalizacijom i adaptacijom moguće je ublažiti učinak nedostatka na intelektualnom području.

U razmatranju etiologije nepoželjnih oblika ponašanja, emocionalnih teškoća i psihičkih poremećaja više pažnje do sada se poklanjalo organskoj i biološkoj etiologiji, dok je utjecaj okoline bio zanemaren. Specifični deficiti u socijalnom zaključivanju i inteligenciji prisutni kod djece s mentalnom

retardacijom navode na manjak adekvatnih prilika za učenje i izloženosti učenju putem određenih iskustava ili socijalnom imitacijom, a limitirane vještine snalaženja izlažu ih nizu stresnih iskustava koja pridonose pojavi emocionalnih teškoća i nepoželjnih oblika ponašanja (Chess, 1970; Greenspan, 1979; Stephens, 1974; Eaton & Menolascino, 1982; prema Russell & Forness, 1985).

Zadnjih godina pažnja istraživača usmjerena je na evaluaciju psihoterapijskog rada s mentalno retardiranim (Došen, 1983; Menolascino i Stark, 1984) među kojima je primjenjena i gestalt terapije. Tako su Besems i van Vugt (1988 i 1989) primjenom

* Dr.sc. Lj. Igrić redoviti je profesor, a mr.sc. A. Žic znanstveni novak na Odsjeku za mentalnu retardaciju ERF-a. Dr.sc. B. Nikolić docent je na Odsjeku za dijagnostiku, rehabilitacijsku informatiku i tehnologiju ERF-a